

با اهمیت به این موضوع جمهوری اسلامی ایران که یک نظام سیاسی وابسته به مردم است و اداره آن هم به عهده مردم است، وقتی هدف تغییر نظام باشد دشمن با برهم زدن تعادل اداره مردم، به هدف خود نزدیک می شود و در این چارچوب به دنبال این است که زیرساخت ها و تاسیسات حیاتی و ضرورتی آن را از کار بیندازد و از تاثیر آن بر مردم و ناراضی های آنها استفاده کند.

در این حالت جغرافیایی جنگ و جغرافیایی اداره مردم بر هم منطبق می شوند؛ یعنی در همان جا که مردم زندگی می کنند دشمن در حال نابود کردن زیرساخت ها است و ما، هم باید دفاع کنیم و هم به مردم خدمت رسانی کنیم. برخی ها تحلیل می کنند «جنگ لبنان جنگ پل ها» بود زیرا اسرائیل تمام پل های کوچک و بزرگ لبنان را هدف قرار داد تا ارتباطات زمینی مختل شود. پس در این جنگ هدف اول زیرساخت های اداره مردم و هدف نهایی ناممکن کردن اداره مردم است. یک سرهنگ آمریکایی در مصاحبه ای از چگونگی حمله به ایران و تهران چنین گفته بود که با توجه به تجربیات مختلف در اطراف تهران مستقر می شوند و از طریق هواپیماها زیرساخت ها را می زنند و از طریق عناصر وابسته، در درون مردم ناراضی به وجود می آورند، یعنی از دو طریق انهدام زیر ساخت ها و عملیات روانی، مردم را می شورانند و آن ها را با دولت روبه رو می کنند. در رویارویی با این نوع تهدیدات باید از تمام امکانات و ظرفیت های دفاعی استفاده کنیم. این جنگ نامتقارن است، زیرا توان نظامی ما و آمریکا برابر نیست و اگر بخواهیم مقابل آن ها بایستیم باید از «دفاع غیرعامل» در کنار دفاع عامل، استفاده و مفهوم دفاع یکپارچه، رادبال، کنیم.

در دولت جمهوری اسلامی پدافند غیرعامل به کلیه اقداماتی که بدون استفاده از سلاح در تهدید نظامی باعث کاهش آسیب پذیری و پایداری کشور شود، اطلاق می شود. ما در پدافند غیرعامل در یک مفهوم جدی می خواهیم با کاهش آسیب پذیری و افزایش پایداری، کشور را از تغییر نظام سیاسی به وسیله دشمن حفظ کنیم. در این جهت چهارعنصر وجود دارد که باید آسیب پذیری شان در مقابل دشمن کاهش یابد. حکومت، دولت، مردم و بخش دفاع. حکومت، یعنی اصل رابطه قدرت اداره و پاسخ گویی به نیازهای مردم و رابطه ای که بین مسئولان، رهبری دولت و اداره کنندگان جامعه با مردم وجود دارد. دولت، یعنی زیرساخت ها مانند بهداشت و درمان، انرژی، تغذیه اطلاع رسانی، امنیت و ... مردم، یعنی هدف دشمن و بخش دفاع هم که تعریف وظایف خود را دارد و در حیطه ما نیست. در واقع برای این اهداف باید چند کار انجام داد. یکی پدافند غیرعامل است که آسیب پذیری در مقابل تهدیدات را کاهش می دهد؛ دوم، مدیریت بحران ناشی از جنگ یعنی اداره کشور، استان، شهر، محله، دستگاه و سازمان است که این موضوع همان انطباق جغرافیایی جنگ و اداره مردم است و کار بسیار سختی محسوب می شود. به نظر ما راه حل این قضیه به طور منحصر استفاده از ظرفیت های بسیج است. بسیج در واقع مسئول غیرمستقیم اداره کشور در زمان جنگ است و نقش حیاتی خود را نشان می دهد. خوشبختانه جمهوری اسلامی ایران جزء معدود کشورهایی است که بسیج سازماندهی شده دارد.

بسیج سازندگی

[معاونت بسیج سازمان پدافند غیر عامل]

شماره ۲۴۵

پایگاه مقاومت شهید مطهری

دانشگاه فردوسی

پدافند غیر عامل، بستر مناسب توسعه پایدار توان ملی کشور.

پدافند غیر عامل کشور

اداره در سطح ملی با هماهنگی وزارت کشور و تأیید ریاست جمهوری یک ساختار استانی به نام شورای پدافند غیرعامل استان تشکیل شده و مسئولیت این شورا در هر استان بر عهده استاندار است و در کنار آن سپاه و بسیج به عنوان معاون در امور پدافند غیرعامل قرار می گیرند. ۸ کار گروه نیز برای هر شورا پیش بینی شده است. که بسیج با توجه به سازمان خود در همه آنها حضور دارد. کار گروه های تهدیدات، اطلاعات، مدیریت بحران، بهداشت، درمان و ... تاکنون این شورا در چند استان تشکیل شده و در باقی استان ها در حال پی گیری می باشد، بنابراین اداره استان برعهده استانداری است و او پاسخ گو خواهد بود، اما بسیج در شهرها و دستگاه ها او را کمک خواهد کرد. کار دیگری که انجام داده ایم ابلاغ شورای پدافند غیرعامل در وزارتخانه ها و دستگاه های دولت است که مسئولیت این شورا با وزیر مربوطه است و بسیج در آن به طور رسمی وظایفی را برعهده دارد. اولین کار این شورا تهدیدشناسی یا دشمن شناسی تخصصی است. تهدیدات در هر حوزه ای وجود دارد و باید به آن توجه کرد. در هر سازمانی گروهی باید آسیب ها و تهدیدات احتمالی را مورد شناسایی قرار دهد و این گروه باید از متخصصان باشد. دومین کار، مشارکت در شورای پدافند غیرعامل است، یعنی بسیج باید به میدان بیاید و مشارکت کند. سومین کار، مدیریت در شرایط بحران است، یعنی دستگاه و سازمان باید در شرایط جنگ اداره شود. آن چیزی که می تواند مردم را آرام کند، ارتباط رهبری با مردم از طریق صدا و سیما است و باید آسیب پذیری این سازمان در مسائل فنی کاهش یابد. بخش ها و وزارتخانه های دیگر نیز باید این چنین آمادگی پیدا کنند و متخصصان بسیجی بتوانند جایگزین افرادی شوند و کار را ادامه دهند و این نیاز به دستور ندارد و بسیج خود جوش عمل می کند. فرهنگ سازی، آموزش و اطلاع رسانی چهارمین کاری است که باید انجام شود. البته بخش آموزش آحاد مردم برعهده صدا و سیما، آموزش عالی، آموزش و پرورش و سازمان های مرتبط است. پنجمین کار هم کمک به برقراری امنیت و حفاظت اطلاعات است. این موضوع در سطح شهرها به طور ذاتی برعهده نیروی انتظامی و دستگاه های مربوطه است و این مسئولیت در وزارتخانه ها و دستگاه های دولت برعهده حراست می باشد، اما بسیج باید کمک کند. یکی از مواردی که دشمن روی آن توجه ویژه ای دارد استفاده از ستون پنجم و افراد نفوذی است و بسیج باید هوشیار باشد و در صورت تخریب بخشی از ساختمان به سرعت کنترل را دست گرفته و از ورود افراد غیر به ساختمان جلوگیری کند.

مفهوم دیگری که ما در پدافند غیرعامل دنبال می کنیم «دفاع غیر نظامی» است. قبل از انقلاب یک سازمان با همین عنوان وجود داشت که بعد از انقلاب، در بسیج مستضعفین ادغام شد و نیروی مقاومت بسیج علاوه بر جذب، سازماندهی و یکارگیری نیروهای مردمی مسئولیت دفاع غیرنظامی را هم برعهده گرفت.

*****

<http://basij.um.ac.ir>

منتظر نظرات شما عزیزان هستیم.

basij-k@wali.um.ac.ir

پایگاه مقاومت بسیج شهید مطهری

باید از تمام ظرفیتهای بسیج برای عمق بخشی به دفاع استراتژیک کشور استفاده کنیم

ایشان در گفتگوی اختصاصی با خبرنگار سایت پایداری ملی اعلام نمودند: نظام جمهوری اسلامی ایران با توجه به تحرکات دشمن در عراق، افغانستان و حوزه خلیج فارس بر اساس تدابیر کلی در حال حاضر دو راهبرد بازدارندگی و دفاع همه جانبه را برای کشور برگزیده است. وی افزود: اساس این راهبرد که تا سال ۸۳ متولی خاصی نداشت و به فرمان رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی) و با کمک ستاد کل نیروهای مسلح در مجموعه دفاعی کشور شکل گرفت بسیج کلیه منابع کشور جهت کاهش آسیب پذیری، تداوم خدمات رسانی به مردم، استمرار تولید و مدیریت در صحنه در زمان بحران مدنظر ماست. معاون آموزش و پژوهش سازمان پدافند غیر عامل کشور با اشاره به نقش موثر بسیج در پدافند غیر عامل گفت: براساس نقشی که بسیج در گستره عمومی کشور می تواند ایفا کند، باید از این بازوی توانمند حکومتی در عمق بخشی به دفاع استراتژیک کشور استفاده کرد. وی اضافه کرد: ما بدنبال آن هستیم تا از ظرفیت بسیج در تمامی حوزه ها برای رسیدن به اهداف استفاده کنیم. در ادامه این گفتگو با اشاره به آموزشهایی که در حال حاضر در بخشهای مختلف بسیج برای آشنایی با پدافند غیر عامل انجام می گیرد گفت: اختصاص دروس پدافند غیر عامل در محتوای درسی بسیجیانی که در حال سپری نمودن دوره های مختلف ارتقا از بسیج عادی به بسیج فعال و ویژه هستند در دو بخش اصول و مبنای پدافند غیرعامل و شیوه ها و روشهای پدافند غیر عامل از برنامه هایی است که در این خصوص به اجرا در می آید. وی از برگزاری کارگاههای آموزشی برای بخشهای تخصصی با یاری بسیج سازمانهای مختلف از جمله بسیج اساتید، بسیج پزشکی، بسیج مهندسی و ... خبر داد و گفت: در حال پیگیری برگزاری دوره های تربیت مربی در سازمانها هستیم و از این طریق قصد داریم تا آموزش عمومی و تخصصی را از طریق مربیان دوره دیده سازمانها انجام دهیم. معاون آموزش و پژوهش سازمان پدافند غیر عامل کشور در خصوص نحوه آموزش به افشار مختلف مردم نیز گفت: با توجه به اینکه آموزش همگانی نیاز به هماهنگی با دستگاههای مختلف از جمله شهرداری ها، صدا و سیما، وزارت ارشاد اسلامی، بسیج و ... دارد بستر سازی های مختلفی را می طلبد که در این خصوص پیشنهادهای را در کمیتهادارای اختیارات اصل ۱۲۷ قانون اساسی ارایه داده ایم و که خوشبختانه با تصویب آن کلیات بحث آموزش همگانی نیز به اجرا در خواهد آمد.

باید به بسیج به عنوان یک سرمایه غنی در مسیر توسعه پدافند غیرعامل نگریست.

امروز بسیاری از مردم آشنایی کمی با موضوع پدافند غیر عامل دارند و مطمئنا مجموعه بسیج می تواند با حضور خود در این عرصه پدافند غیرعامل را توسعه دهد و نهادینه نماید. مشاور رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور در گفتگو با خبرنگار سایت پایداری ملی گفت: بسیج یک نیروی ملی است که مربوط به همه ملت ایران است و باید به آن به عنوان یک سرمایه ملی نگریست. وی افزود: بسیج در دوران دفاع مقدس پشتیبان مستحکم انقلاب اسلامی بود و هر زمانی که ما شاهد پیروزی در جبهه های نبرد بودیم حضور بسیجیان در آن مناطق گسترده و چشمگیر بود. وی اضافه کرد: بعد از پایان جنگ نقش بسیج نیز به نوبه خود تغییر کرد و نقش های قابل ملاحظه ای را در امر سازندگی برعهده گرفت و موفقیت های قابل ملاحظه ای در این عرصه بدست آورد. وی افزود: بسیج با بهره گیری از ویژگی های خاص خود از جمله گستردگی آن در سطح کشور توانست در بسیاری از مشکلات کشور سازمانها را پشتیبانی کند و ما بایستی از چنین پتانسیل و انرژی اینهایت استفاده و بهره را در جهت تکمیل موضوع مختلف نظام بگیریم. مشاور رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور در ادامه با اشاره به نقش موثری که بسیج می تواند در پدافند غیرعامل کشور داشته باشد یادآور شد: امروز بسیاری از مردم آشنایی بسیار کمی با موضوع پدافند غیر عامل دارند و ما باید از این سرمایه و پتانسیل که در حال حاضر در تمامی عرصه ها حضور دارد استفاده کنیم و این نیرو می تواند با حضور خود در این عرصه پدافند غیرعامل را توسعه دهد، نهادینه نماید و عمق بخشد. وی بهره گیری از روحیه بسیجی در کشور را در میان مسئولان بسیار مهم عنوان نمود و ادامه داد: روحیه و تفکر بسیجی داشتن یعنی فقط به خود فکر نکردن و برای مردم حرکت کردن و ما بدنبال آن هستیم تا این روحیه را در مسیر گسترش پدافند غیر عامل گامگام کنیم. ایشان افزود: مطمئنا ما در ابتدای راه هستیم و هر چقدر مجموعه بسیج را در این مسئله مهم بیشتر توجیه کنیم و آنها این ضرورت ملی را بیشتر احساس کنند می توانند تاثیر گذار تر باشند. وی با تاکید بر جایگاه بسیج در زمان بحران گفت: بسیج در جبهه های حق علیه باطل ثابت کرد که پشتیبان نظام در لحظات سخت است و سرنوشت خود را با سرنوشت نظام گره خورده می داند لذا چنین نیرویی که خود را وقف نظام می کند بهترین خدمت را نیز می تواند ارایه دهد.

نقش بسیج در پدافند غیرعامل

پدافند غیرعامل به کلیه اقداماتی که بدون استفاده از سلاح در تهدید نظامی باعث کاهش آسیب پذیری و پایداری کشور شود، اطلاق می شود.

تصور می کرد که ما از نوع جنگ ها در ذهن داریم مثل دفاع مقدس است. اما این جنگ برای حدود نوزده سال پیش است و در این مدت در دنیا تحولات زیادی در زمینه جنگ به وجود آمده که تاثیرات عمیقی را در فضای بین المللی گذاشته است. در واقع جنگ ها متفاوت شده اند. اکنون جنگ ها را به چهار نسل تقسیم می کنند. نسل سوم همان هشت سال دفاع مقدس ایران است که در حوزه نظامی صورت می گیرد و از سلاح و مهمات معمولی استفاده می شود، اما بعد از آن تحولاتی را شاهد هستیم، به طوری که آمریکا در حمله اول به عراق در سال ۱۹۹۲ از ۸۵ درصد مهمات معمولی و ۱۵ درصد مهمات هوشمند استفاده کرد و در جنگ عراق، در سال ۲۰۰۳، به ۱۵ درصد مهمات معمولی و ۸۵ درصد مهمات هوشمند تبدیل شد. اما در جنگ جدید و نسل چهارم ۱۰۰ درصد از مهمات هوشمند و تخصصی استفاده می شود. براساس هر نوع کار کرد از نوعی بمب مخصوص استفاده می گردد. پیش از این نوع جنگ ها، سه عنصر عملیات روانی، فعالیت های اطلاعاتی و تصرف سرزمین، شاخص پیروزی بود، اما در جنگ های جدید، آمریکایی ها از مفهومی باعنوان تعویض نظام سیاسی برای هدف جنگ استفاده می کنند، یعنی دیگر تصرف خاک هدف نیست و هدف نهایی تغییر نظام سیاسی است. بنابراین ابزار و لوازم جنگی بسیار قدیم فرقه دهاس است. لذا اول باید دشمن را کامل بشناسیم و بدانیم که چگونه می خواهد با ما برخورد کند و تاکتیک هایش چیست؟ توجه آمریکا در جنگ به حمله از راه دور و به اصطلاح دور ایستاست؛ به مانند جنگ ۳۳ روزه لبنان و اسرائیل. دشمن در این تاکتیک از فواصل حمله می کند که ما نمی توانیم با آن مقابله مستقیم کنیم و بیشتر تهدیدات «هوا پایه و دریا پایه» است و جنگ «زمین پایه» وجود نخواهد داشت. با توجه به اینکه آمریکا در اطراف، پایگاه و نیرو دارد امکان دسترسی به کل جغرافیا برایش مقدور است.